

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙/๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ประธานศาลฎีกา ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๙ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นซึ่งร้องขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้น จะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนหรือสอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายนั้น และต้องมาให้ผู้พิพากษาสอบถามก่อนออกหมาย”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๗ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“พยานหลักฐานที่อาจพิสูจน์ได้ว่ามีเหตุสมควรในการออกหมายจับหรือหมายค้นให้รวมถึง

(๑) ข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวน เช่น บันทึกการสืบสวน บันทึกการสอบสวน บันทึกสรุปข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบสวนที่เสนอต่อผู้บังคับบัญชา บันทึกถ้อยคำของสายลับหรือของเจ้าพนักงานที่ได้จากการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้จากรายงานของแหล่งข่าวของเจ้าพนักงานหรือการหาข่าวจากผู้กระทำความผิดที่ทําไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และข้อมูลที่ได้จากการรายงานเฝ้าสังเกตการณ์ของเจ้าพนักงานที่ทําไว้เป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งหมายจับเดิมและหมายเรียก (ถ้ามี) โดยเอกสารหลักฐานดังกล่าวจะทําเป็นสำเนารับรองถูกต้องโดยผู้ร้องขอก็ได้

(๒) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือที่ได้จากการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยี เช่น เครื่องมือตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ เครื่องมือตรวจพิสูจน์ของกลาง ชุดตรวจพิสูจน์โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครื่องจับเท็จ เครื่องมือตรวจโลหะ และเครื่องมือตรวจพิสูจน์ทางพันธุกรรม

(๓) ข้อมูลที่ได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลที่ได้จากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือโปรแกรมสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ภาพจากกล้องวงจรปิดหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น

(๔) ข้อมูลที่ได้จากหนังสือของพนักงานอัยการเรื่องขอให้จัดการให้ได้ตัวผู้ต้องหา (อ.ก. ๒๙)”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในหมวด ๓ การร้องขอและการออกหมายจับ ข้อ ๓๙ ถึงข้อ ๔๔ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๓

การร้องขอและการออกหมายจับ

การร้องขอ

ข้อ ๓๙ พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนซึ่งร้องขอให้ศาลออกหมายจับจะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีหรือสอบสวนคดีที่ร้องขอออกหมายนั้นและต้องมาให้ผู้พิพากษาสอบถามก่อนออกหมาย

ข้อ ๔๐ คำร้องขอให้ศาลออกหมายจับ

(๑) ต้องระบุชื่อ ชื่อสกุล อายุ หมายเลขประจำตัวประชาชน (หรือหลักฐานแสดงตัวตน) อาชีพของผู้ต้องหาหรือจำเลย ชื่อหาและอัตราโทษ วันเวลาและสถานที่เกิดเหตุ พฤติการณ์แห่งคดี เหตุแห่งการออกหมายจับ และแนบภาพถ่ายปัจจุบันของผู้ต้องหาหรือจำเลย พร้อมเสนอพยานหลักฐาน เช่น ผลการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือพยานหลักฐานสำคัญอื่นที่สนับสนุนเหตุแห่งการออกหมายจับและระยะเวลาที่จะขอให้ศาลสั่งจับ

(๒) ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นศาลได้ออกหมายจับไว้ ให้แสดงหมายหรือระบุรายละเอียดของหมายดังกล่าว

(๓) ในกรณีที่เป็นกรร้องขอครั้งแรกในระหว่างสอบสวนต้องระบุวันเวลาที่จับกุม รวมทั้งวันเวลาที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนไว้ด้วย

(๔) ให้ใช้แบบพิมพ์คำร้องขอหมายจับตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด

ในกรณีที่พนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ประสงค์จะร้องขอให้ขังจำเลยระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา โจทก์ต้องระบุความประสงค์เช่นว่านั้น รวมทั้งรายละเอียดตามวรรคหนึ่งมาในคำฟ้อง

การไต่สวน

ข้อ ๔๑ การพิจารณาคำร้องขอหมายขังระหว่างสอบสวน แม้ผู้ต้องหาไม่คัดค้าน แต่ศาลต้องพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาจะไต่กระทำความผิดอาญา หากมีการจับกุมผู้ต้องหา การจับกมนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และผู้ต้องหาถูกควบคุมเกินกำหนดเวลาตามกฎหมายหรือไม่ ศาลไม่พึงออกหมายขังผู้ต้องหาโดยพิจารณาแต่คำร้องขอหมายขังและบันทึกการจับกุมเพียงลำพัง

ผู้ร้องมีหน้าที่ในการเสนอพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง โดยให้นำหลักเกณฑ์ในการเสนอพยานหลักฐานและการรับฟังพยานหลักฐานตามข้อ ๑๖ ถึงข้อ ๑๘ มาใช้บังคับแก่การออกหมายขังด้วยโดยอนุโลม

เมื่อผู้ต้องหาต้องขังในระหว่างสอบสวนครบ ๔๘ วันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอให้ขังผู้ต้องหานั้นต่อไปอีก จะต้องอ้างเหตุจำเป็นมาในคำร้องขอด้วย และศาลจะส่งอนุญาตให้ขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็นดังกล่าว และได้นำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาลแล้ว

ในการไต่สวนตามความในข้อนี้ ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าต้องการทนายความหรือไม่ หากผู้ต้องหาต้องการ ให้ศาลตั้งทนายความให้ เมื่อทนายความผู้นั้นได้ทำหน้าที่แล้วให้ศาลกำหนดจำนวนเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายให้ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณของศาล

ข้อ ๔๒ การออกหมายขังในความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ต้องปรากฏด้วยว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหานั้นจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี แม้ปรากฏหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหานั้นจะไต่กระทำความผิด แต่หากไม่ปรากฏเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ศาลจะไม่ออกหมายขังก็ได้

ข้อ ๔๓ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่าผู้ต้องหาอาจจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นหรือไม่ ให้เจ้าหน้าที่ศาลรวบรวมข้อมูลของผู้ต้องหา และพฤติการณ์แห่งคดีเพื่อประเมินความเสี่ยงดังกล่าวตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด

ข้อ ๔๔ การพิจารณาสั่งคำร้องขอหมายขังนั้น ให้ศาลคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน และสิทธิอื่นตามกฎหมายของผู้เสียหายหรือพยาน โดยอาจพิจารณาความคิดเห็นของบุคคลดังกล่าวเพื่อประกอบการสั่งคำร้องขอหมายขังหรือคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว

การออกหมาย

ข้อ ๔๔/๑ แม้เป็นกรณีที่มีเหตุออกหมายขัง แต่ถ้าศาลเห็นว่ายังมีวิธีป้องกันมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี หรือยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นได้ ศาลจะงด

ออกหมายขังและปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ ต่อไป

ถ้าความผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดอันยอมความได้ หรือเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวนโดยไม่มี การออกหมายจับ พึงพิจารณาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๔๔/๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยวิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้ศาลไต่สวนว่ามีเหตุตามข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๔๒ ที่จะออกหมายขังผู้นั้นไว้หรือไม่ หากมีเหตุที่จะออกหมายขังศาลอาจสั่งให้ส่งตัวผู้นั้นไปควบคุมและบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษาตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๖ หรือส่งตัวผู้นั้นให้ผู้ดูแล ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือบุคคลอื่นที่เต็มใจรับไปดูแลรักษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ วรรคสอง แทนการออกหมายขังก็ได้

ข้อ ๔๔/๓ การกำหนดระยะเวลาในการสั่งขังผู้ต้องหา นอกจากพิจารณาอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ให้ศาลพิจารณาความจำเป็นในการสอบสวนและระยะเวลาที่เหมาะสมในการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบด้วย โดยสอบถามหรือไต่สวนพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการให้ได้ความว่า พยานหลักฐานที่อยู่ระหว่างการรวบรวมนั้นมีความสำคัญหรือมีความเกี่ยวพันในคดีอย่างไร มีอุปสรรคข้อขัดข้องอย่างไรที่ทำให้การสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ และการคุมขังผู้ต้องหาต่อไปยังมีความจำเป็นต่อการสอบสวนส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จอย่างไร

หากผู้ต้องหาไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลพึงกำหนดระยะเวลาในการออกหมายขังโดยคำนึงถึงโทษจำคุกหรือโทษปรับที่อาจได้รับตามพฤติการณ์แห่งคดี ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกคุมขังเกินกว่ากำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับ

ข้อ ๔๔/๔ คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องโดยศาลไม่เคยออกหมายขังจำเลยในคดีนั้นมาก่อน หากศาลจะสั่งขังจำเลยในระหว่างพิจารณา ให้พิจารณาตามความในข้อ ๔๑ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๔/๑ โดยอนุโลม

คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลประทับฟ้องและได้ตัวจำเลยมาศาลแล้ว หากศาลจะสั่งขังจำเลยในระหว่างพิจารณา ให้พิจารณาตามความในข้อ ๔๒ ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๔/๑ โดยอนุโลม

ข้อ ๔๔/๕ บรรดาเอกสารหรือภาพถ่ายที่ปรากฏชื่อหรือที่อยู่ของผู้เสียหายหรือพยานที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเสนอเป็นพยานหลักฐานต่อศาลในการร้องขอหมายขังผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อเสร็จการพิจารณาในชั้นนี้แล้ว ให้ใส่ซองปิดผนึกแล้วให้เจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้”

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ปิยกุล บุญเพิ่ม

ประธานศาลฎีกา